



# Jelentés az ipar 2011. évi teljesítményéről

## Tartalom

Összefoglaló.....	2
Nemzetközi kitekintés.....	2
Hazai gazdasági környezet .....	2
Az ipari termelés és értékesítés alakulása .....	2
Termelői árak.....	4
Vállalkozások összetétel változása, ágazati szerkezet módosulása.....	4
Foglalkoztatás, termelékenység.....	5
Rendelések, beruházások.....	5

[Táblázatok](#)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek

## **Összefoglaló**

Az ipari termelés válság miatti hatalmas visszaesést követő erőteljes dinamikája 2011-ben megtorpant, azonban összességében így is 5,4%-os emelkedést mutatott. Ehhez a megtorpanáshoz nagyban hozzájárult a nemzetközi gazdasági körülmények kedvezőtlen alakulása, amely az ipar szempontjából kiemelkedő fontossággal bír. Tovább súlyosbította a helyzetet a híradás-technikai berendezés gyártása és az elektronikus fogyasztási cikk gyártása ágazatok termékei iránti exportkereslet drasztikus visszaesése. Ugyanakkor a feldolgozóipar 2011. évi beruházásainak 24%-os emelkedése az ipari termelési kapacitások bővülését jelenthetik a 2012. évre.

## **Nemzetközi kitekintés**

Az ipari értékesítés több mint 50%-a exportra kerül. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatták, hogy az ipari termelés alakulására alapvetően az exportértékesítésnek volt meghatározó jelentősége. Ennek megfelelően kiemelten kell foglalkozni a nemzetközi gazdasági környezettel.

Összefoglalva elmondható, hogy a nemzetközi gazdasági helyzet 2011-ben nem volt kedvező a magyar ipar szempontjából. A 2008 utolsó negyedében fellépő pénzügyi válságot követő gazdasági fellendülés világviszonylatban is megtorpant 2011-ben, és ez a lanyhulás különösen erőteljesen jelentkezett az Európai Unióban. Itt a mediterrán országok államháztartási adósságválsága komoly problémát okozott az egész euroövezetnek, még a jól teljesítő északi országok gazdasági növekedése is kisebb volt, mint az előző évben. Az európai országok között kifejezetten prosperálóknak tekinthető – a hazai ipar szempontjából meghatározó jelentőségű – német gazdasági növekedés üteme is lelassult 2011-ben. A magyarországi ipari termelés 2011. évi stagnálásba fordulása hasonló lefutást mutat, mint az Európai Unió ipari termelése, de annak az év második felében mutatkozó csökkenésbe fordulásával szemben nálunk enyhe növekedés volt megfigyelhető.

Ezt a trendbeli eltérést nagyrészt az magyarázza, hogy 2011-ben a járműgyártás területén Európában és különösen Németországban tapasztalt fellendülés meghaladta az ipari átlagot és hazánk iparában ez az ágazat meglehetősen nagy súlyt képvisel, az exportértékesítési árbevétel negyede itt keletkezik.

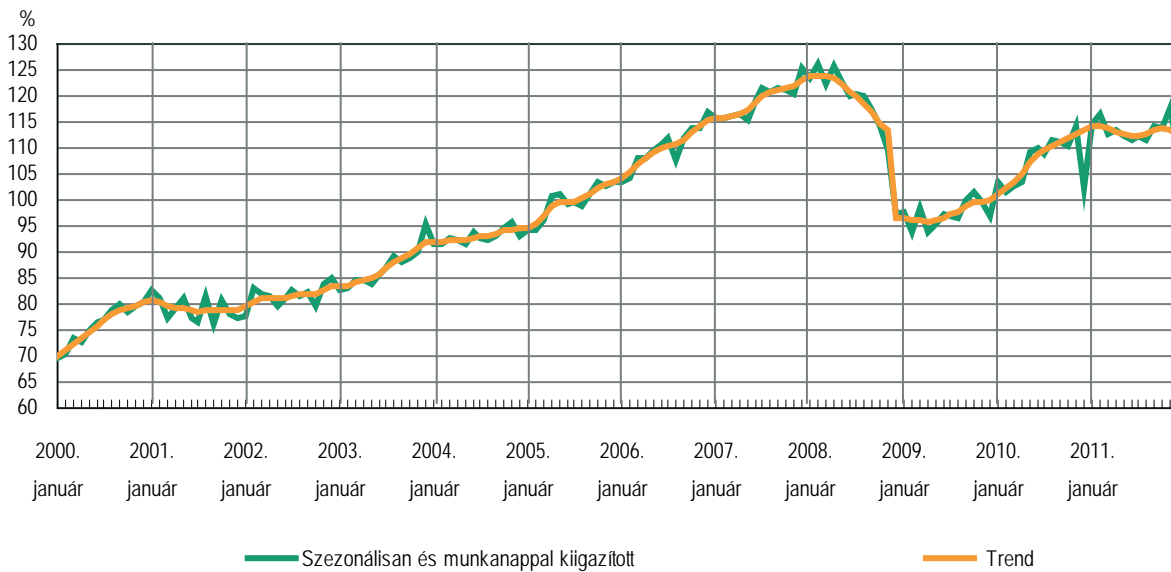
## **Hazai gazdasági környezet**

A hazai gazdaság fejlődése 2011-ben a bruttó hazai termék adatok alapján valamivel kedvezőbb képet mutatott, mint az azt megelőző évben, hiszen 1,3%-ról 1,7%-ra emelkedett a GDP éves növekedési üteme. A 2011-ben mért bővülés egyrészt a mezőgazdaság előző évi rendkívül gyenge terméseredményekhez viszonyított több mint 25%-os növekedésének, másrészt a hazai ipari termelés további bővülésének volt köszönhető.

## **Az ipari termelés és értékesítés alakulása**

Az ipar termelése 2011-ben 5,4%-kal volt magasabb, mint az azt megelőző évben. Ez a nemzetgazdaság többi ágához képest jelentős növekedés azonban lényegesen kisebb a 2008-2009-es válság okozta visszaesést követő 2010. évi 10,6%-os termelésbővülésnél. Így összességében 2011-ben az ipari termelés szintje stagnálást mutatott, és nem tudta elérni, sőt megközelíteni sem a válság előtti, 2008. év elejét jellemző színvonalat. Az elmúlt évben az ipari termelés motorja a járműgyártás volt, ugyanakkor a termelés fellendülésének elakadásában jelentős szerepet játszott, hogy a növekedést évek óta meghatározó, alapvetően exportra termelő híradás-technikai berendezések és elektronikus fogyasztási cikkek iránti kereslet áprilistól hirtelen visszaesett, és az első negyedévet követően az értékesítési problémák egyre inkább kiteljesedtek.

**Az ipar termelési volumenindexe**  
2005. év havi átlaga = 100



2011 folyamán az ipari kibocsátást két eltérő dinamikájú félév alakította: a második félévben a növekedés lassult, közel harmada volt az első félévinek, amiben szerepet játszottak a bázisfolyamatok is. A legnagyobb mértékű volumenbővülést februárban (15%), a legkisebbet júliusban (0,5%) regisztráltuk, míg júniusban 1,2%-os csökkenés is volt.

2011-ben az ipar nemzetgazdasági ágai közül a csekély súlyú bányászat termelése 16,1%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva (2010-ben még több mint 20%-os visszaesést tapasztalhattunk). Az energiaipar volumene 1,1%-kal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál, akkor 1,0%-os növekedést mértünk.

A feldolgozóipar termelésének volumene 2011 egészét tekintve 5,8%-kal nagyobb volt az előző évinél, míg 2010-ben – a válság okozta alacsony bázishoz képest – 11,9%-os volt a növekedés. Az előző évhez hasonlóan a termelés szintje novemberben érte el a csúcspontját. 2011-ben a feldolgozóipar 13 alága közül kilencben figyelhető meg termelésbővülés. A három legnagyobb súlyú alág közül a járműgyártás kibocsátása 11,8%-kal nőtt, ezzel szemben a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása 5,4%-kal csökkent. Míg a két gépipari alágból a járműgyártás az év minden hónapjában növekedett, addig utóbbi csak az első három hónapban. 2011 folyamán az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártását kismértékű bővülés jellemezte (2,5%), ami a kivitel élénkülésének az eredménye.

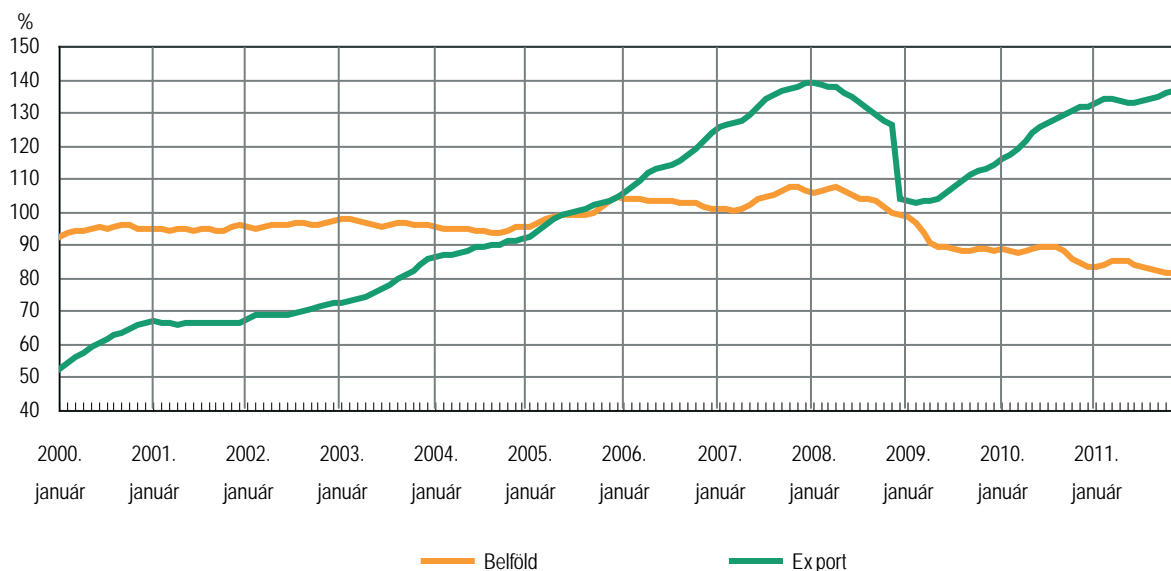
A legnagyobb hatású termeléseszköcsökkenés a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása alágban volt, ahol mintegy 20%-os súly mellett 5,4%-kal esett vissza a termelés. Ezen belül a nagy súlyt képviselő híradás-technikai berendezés gyártása szakágazatban 3,8%-os csökkenés volt, ahol a fejlesztési versenyben való elmaradás következtében a szakágazat termékei iránt a kereslet drasztikusan visszaesett, és mindez kedvezőtlenül hatott a termelés csökkenése mellett a létszám alakulására és a beruházásokra is. Az alág másik fontos szakágazatában az elektronikus fogyasztási cikk gyártásában még nagyobb, 12,6%-os visszaesést regisztráltunk, ami alapvetően a televíziókészülékek iránti kereslet csökkenése miatt következett be.

Az előző évhez képest 2011-ben az ipari export növekedési üteme erőteljesen lassult, összességében az éves kivitel 7,6%-kal nőtt. A külpiazi értékesítés szintje novemberben tetőzött (ugyanúgy, mint egy évvel korábban), a 2010 azonos időszakához mért növekedési ütem pedig januárban és februárban volt a legmagasabb. 2011-ben a teljes ipari értékesítés 55,1, a feldolgozóipar érté-

kesítésének 70,5%-a került exportra. A feldolgozóipar exportja 8%-kal nőtt 2010-hez viszonyítva. Az exportértékesítés közel felét két alág adta. A feldolgozóipari export egynegyedét képező járműgyártás exportvolumene 12,1%-kal nőtt. Ezzel szemben a másik hasonló súlyú alág, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása kivételében számottevő, 4,0%-os visszaesés figyelhető meg.

2. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének trendje



Az ipar belföldi értékesítése 2011-ben 5,1%-kal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva, ezen belül a feldolgozóipar hazai eladásai 0,6%-kal mérséklődtek. Az előző évek csökkenő tendenciáját folytatva, a belföldi értékesítés egynegyedét képviselő élelmiszeripar hazai eladásában 2011-ben 3,3%-os visszaesés tapasztalható. A feldolgozóipar hazai értékesítésének több mint egyötödét adó kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás belföldi eladásában 2011-ben 6,1%-os csökkenés következett be, ebben az alágban volumennövekedést csupán januárban és decemberben mértünk. Ugyanakkor a feldolgozóipar hazai eladásából egytizeddel részesülő fémalapanyag és fémfeldolgozási termékek belföldi értékesítésében a növekedési ütem az előző évihez képest több, mint háromszorosára, 13,7%-ra emelkedett.

## Termelői árak

Az ipar termelői árai 2011-ben 4,2%-kal emelkedtek, ezen belül a belföldi értékesítési árak 6,2%-kal, míg az exportértékesítés árai – a forint gyengülése mellett – 2,8%-kal nőttek. Legnagyobb ár-növekedés a kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás alágban volt (26,3%), de az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (8,9%) és a vegyi anyag, termék gyártása (12,5%) alágakban is átlag feletti volt az árak emelkedése. Csökkentek az árak viszont a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása alágban (1,0%), ahol az exportkereslet visszaesése az árak mérséklődése mellett ment végbe.

## Vállalkozások összetétel változása, ágazati szerkezet módosulása

Az ipar termelési szerkezetére legnagyobb hatással a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása alág termelésének alakulása volt. Itt a korábbi évekre jellemző kiugró dinamikával szemben jelentkező drasztikus termelésvisszaesésnek volt meghatározó jelentősége. Ennek következtében az alág iparon belüli termelési súlya az előző évi 20,3%-ról 17,2%-ra csökkent.

Jóllehet az ipar termelési dinamikájának 2011. évi mérséklődése alapvetően az exportértékesítés korábbinál gyengébb alakulásával van összefüggésben, ugyanakkor a belföldi értékesítés 5,1%-os visszaesése miatt az export aránya az értékesítésen belül idén is tovább emelkedett (55,1%). Továbbra is a gépipar adja az ipari export több mint háromötödét, ezen belül a két döntő jelentőségű gépipari ág (járműgyártás és a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása) 24–24%-os iparon belüli részesedést ért el.

Pozitív jelenségnek tűnhet, hogy az iparban a vállalkozások száma a 2010. évi 73 251-ről 2011-re 74 768-ra nőtt, azonban roppant kedvezőtlen az ipari konjunktúra szempontjából, hogy ez az emelkedés kizárólag csak a mikroszervezetek számának növekedéséből fakadt, míg a kis és középvállalkozások, valamint a nagyvállalkozások száma is csökkenést mutatott.

Az ipar termelési szerkezetére továbbra is jellemző a nagyfokú koncentráltóság. Az ipari termelés közel háromnegyedét a 249 főnél többet foglalkoztató mintegy négyszáz vállalkozás adja, az 50 főnél kevesebbet foglalkoztató kis és mikroszervezeteknek az ipar termelésén belüli aránya a 10%-os szint körül alakult.

Az ipari termelés területi megoszlásában nem következett be lényegi átalakulás, továbbra is a Közép- és Nyugat-Dunántúl a legiparosodottabb vidéki régiók. Budapest ipari termelésén belüli súlya továbbra is csökkenő tendenciát mutat, 2011-ben 16,5%-ot ért el. Az iparban döntő súlyt képviselő megyék: Komárom-Esztergom (10,9%), Győr-Moson-Sopron (10,5%), Pest (9,1%), Fejér (9,1%) és Borsod-Abaúj-Zemplén (8,5%).

### **Foglalkoztatás, termelékenység**

A 2008 utolsó negyedében jelentkező pénzügyi válság és annak következtében az ipari termelés drasztikus visszaesése miatt az iparban alkalmazottak száma az elmúlt években folyamatos visszaesést mutatott. Azonban a válságot követő lassú ipari termelésfelfutás eredményeképpen 2011-ben kismértékű (3,4%-os) növekedés volt megfigyelhető. Ez a létszámbővülés a feldolgozóiparban jelentkezett, azon belül is a gépiparnak, valamint a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása ágában volt a legnagyobb az alkalmazásban állók számának emelkedése.

A lassuló termelésbővülés és a létszám növekedése eredményeképpen 2011-ben a termelékenység, azaz az egy főre jutó termelés csak kisebb mértékű, 1,9%-os emelkedést eredményezett.

### **Rendelések, beruházások**

Az ipari termelés 2011. évi alakulását tekintve az előző évi kétszámjegyű növekedési dinamika az első negyedév végén megszakadt és nagyon lassú emelkedésű, stagnálás közeli trend alakult ki.

A 2011 végén regisztrált a jövőbeni termelésre vonatkozóan beérkezett megrendelések adatai szerint a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok december végi rendelésállománya 16%-kal meghaladta az előző évit, ezen belül az exportértékesítésre vonatkozó rendelések állománya 19%-kal volt magasabb, mint 2010 végén. Ugyanakkor a lényegesen kisebb súlyú belföldi rendelések állománya 9%-os csökkenést mutat.

Fontos jelenség, hogy a nemzetgazdasági beruházások csökkenő tendenciájával szemben 2011-ben a feldolgozóipar beruházásai ismét kiugró teljesítményt mutattak, 24,2%-os növekedés volt megfigyelhető. Számottevően emelkedtek a beruházások a járműgyártásban, továbbá jelentős növekedést mértünk a gép, gépi berendezés gyártásában, a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártásában, a gyógyszergyártásban és a textil-, ruházat-, bőr- és bőrtermékgyártásban is. Az így keletkező többletkapacitások már 2012-ben részt vehetnek a termelés bővülésében.

***Elérhetőségek:***

*Felelős szerkesztő:* Szöllősiné Szép Adrienn főosztályvezető

Telefon: (+36-1) 345-1198, e-mail: [Adrienn.Szep@ksh.hu](mailto:Adrienn.Szep@ksh.hu)

*További információ:* Schindele Miklós

Telefon: (+36-1) 345-6721, e-mail: [Miklos.Schindele@ksh.hu](mailto:Miklos.Schindele@ksh.hu)

[Információs szolgálat](#), telefon: (+36-1) 345-6789, fax: (+36-1) 345-8641